

Täysistunto

Keskiviikko 22.2.2023 klo 14.01—20.32

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 186/2022 vp

Lakialoite LA 10, 35/2021 vp, 39/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 32/2019 vp, 80, 109, 112, 118/2020 vp, 23/2021 vp, 90, 117/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 33/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 33/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.38 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen iloinen ja ylpeä siitä, että eläinten hyvinvointilaki on vihdoinkin saatu maaliin. Se on saatu maaliin yksimielisenä itse mietinnön osalta. Lausumista sitten meillä on vastalause.

Tämän lain tarkoitus on se, että koska eläinsuojelulaki on vanhentunut, haluamme muuttaa tämän lain kokonaisvaltaisemmin eläinten hyvinvointia edistäväksi eläinten hyvinvointilaksi. Siinä otetaan paremmin huomioon eläinten keskeiset käyttäytymistarpeet. Lain tarkoituksena on myös eläinten kunnioituksen lisääminen, missä taustalla on ajatus eläinten itseisarvosta.

Eläinten pidosta: Uuden lain mukaan tuotantoeläimenä taikka seura- ja harrastuseläimenä voidaan pitää vain sellaisia eläimiä, joiden hoito ja pito on mahdollista järjestää lain vaatimusten mukaisesti. Lain liitteessä on luettelo eläimistä, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä tai sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä, eli niin sanottu positiivilista. Listaust perustuu Suomessa tällä hetkellä tuotantoeläiminä pidettäviin lajeihin, ja valiokunta katsoi, että pitää seurata vesipuhvelimaidontuotantoasiasiaa, miten sen tulevaisuus sitten on.

Eläimille tehtävät toimenpiteet ja käsittelyssä käytettävät välineet: Eläimille tehtävien kivulioiden toimenpiteiden yhteydessä tulee jatkossa käyttää kivunlievitystä. Eläimelle saa tehdä leikkauksen tai muun kipua aiheuttavan toimenpiteen vain, jos se on tarpeen eläinryhmän hyvinvoinnin turvaamiseksi. Sekä tarpeellisista että kielletyistä toimenpiteistä voidaan säätää tarkemmin asetuksella. Eläimen hoidossa ja käsittelyssä käytettäville välineille asetettavista vaatimuksista ja välineiden turvallisuudesta säädettiin aiempaa tarkemmin. Laissa kielletään tarpeetonta kipua aiheuttavien välineiden, esim. sähkö- ja piikkipantojen, markkinointi, valmistus, maahantuonti, luovutus, käyttö ja hallussapito.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Eläinten hoidosta, ruokinnasta ja juotosta: Nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Tästä on mahdollista poiketa esimerkiksi sääolosuhteiden vuoksi, mutta tällöin vettä on tarjottava eläimille riittävän usein.

Eläinjalostuksesta: Sitä koskevaa säätelyä tarkennetaan ja selkeytetään nykyisestä. Koirien ja kissojen jalostuksen valvontaa tehostetaan säätämällä eläinlääkäreille ilmoitusvelvollisuus sellaisista perinnöllisistä sairauksista ja vioista, joista aiheutuu rajoituksia eläimen jalostuskäyttöön.

Kotieläintuotannon toimintaedellytysten turvaamisesta: Tuotannon eettisyys ja eläinten hyvinvointi ovat merkittäviä kotieläintuotannon vastuullisuustekijöitä myös kuluttajien näkemyksen mukaan. Kansainvälisessä kilpailussa tuottajat eivät kuitenkaan voi itse vaikuttaa hintoihin. Siksi tuotantoeläinten hyvinvointia koskevat parannukset on tärkeää toteuttaa siten pitkäjänteisesti, etteivät ne johda elintarvikkeiden tuonnin kasvuun maista, joissa eläinten hyvinvointi on alhaisemmalla tasolla, eli ei tapahdu niin sanottua hyvinvointivuotoa.

Uusien parsinavetoiden rakentaminen kielletään lain tullessa voimaan. Toiminnassa olevien parsinavetoiden käyttöä voidaan jatkaa, mutta niissä olevien parsipaikkojen määrää ei voi enää lisätä. Parsinavetoissa pidettävien lehmien on päästävä jaloittelemaan aiemman 60 päivän sijaan 90 päivänä vuodessa. Hevosten ja lihanautojen pito jatkuvasti kytkettynä kielletään vuoden 28 alusta lukien.

Porsitus- ja tiineytyshäkit: Uusien kiinteärakenteisten porsitushäkkien käyttöönotto kielletään lain tullessa voimaan. Emakoiden tiineytyshäkkien pitkäaikaisesta käytöstä luovutaan vuoden 35 alusta lukien. Porsaiden kirurginen kastraatio kielletään kokonaan vuoden 35 alusta lukien. Vuoden 27 alusta alkaen kirurgisen kastraation yhteydessä on annettava paikallispuudutus nykyisen tulehduskipulääkkeen lisäksi. Suomi on edelläkävijä kieltäessään kirurgisen kastraation. Kirurgisen kastraation kieltö aiheuttaa muutoksia kotieläintilojen lisäksi koko elintarviketeollisuudessa ja erityisesti teurastamoissa. Tämän vuoksi erityisesti kirurgisen kastraation kieltöön liittyy riski hyvinvointivuodosta ja pitkä siirtymäaika on tarpeen. Lisäksi on tarpeen huolehtia, että teurastamoissa pystytään suorittamaan tarvittavat investoinnit ja niitä tuetaan, samoin kuin eläinten hyvinvointikorvauksella toimintaa sikaloissa.

Lemmikkieläimet: Koirien ja kissojen pentutehtailuun ja -kauppaan puututaan kieltämällä alle puolivuotiaiden pentujen tuonti Suomeen, jos tarkoituksena on myydä pentu eteenpäin neljän kuukauden kuluessa tuonnista.

Kansalaisaloite Kissakriisi hallintaan ja kissojen lisääntymisen hallinta: Kansalaisaloitteessa ehdotettiin kissojen hallitsemattoman lisääntymisen kieltämistä lailla. Tämä toteutuu, kun hyvinvointilaissa säädetään eläinten omistajan yleisestä velvollisuudesta estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen. Kissoja koskevassa kansalaisaloitteessa ehdotettiin myös, että kaikki kissat tulee tunnistusmerkitä ja rekisteröidä. Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä on tullut voimaan jo 1.1.22. Lain nojalla on säädetty jo koirien rekisteröinnistä, ja kissojen rekisteröintiä koskevan asetuksen valmistelusta on linjattu siten, että rekisteröintipakko tulisi voimaan vuoden 26 alusta.

Eläinkilpailut, joissa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle tai kärsimykselle, ovat ilmoituksenvaraisia. Eläinten hyvinvointia vaarantavia kilpailuja tai näyttelyitä ei saa järjestää. Kilpailuihin nimettävän kilpailueläinlääkärin tehtäviä täsmennetään. Eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi kilpailujen järjestämisestä säädetään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

tarkemmin. Kilpailueläinlääkärillä on velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointia vaarantavista havainnoista kilpailun järjestäjälle ja valvontaviranomaiselle.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen on jatkossa ilmoituksenvaaraista, mikä mahdollistaa toiminnan tehokkaamman valvonnan. Lisäksi säädetään kunnan velvollisuudesta huolehtia eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen eläinten lopetuksesta.

Eläinten lopetusta koskevat vaatimukset: Eläinten lopetusta ja teurastusta koskeviin vaatimuksiin esitettiin hallituksen esityksessä muutoksia, jotka eivät kaikilta osin toteudu. Perustuslakivaliokunta katsoi, että teurastusta koskevista säännöksistä tulee mahdollistaa nykyisen kaltainen poikkeus uskonnollisista syistä noudatettavalle erityiselle teurastustavalle. Valiokunta palautti voimassa olevan eläinsuojelulain mukaisen säännöksen lakiin. Edellytyksenä on, että verenlasku aloitetaan samanaikaisesti eläimen tainnuttamisen kanssa, ja teurastuksen tulee tapahtua teurastuseläinlääkärin läsnä ollessa.

Eläinten hyvinvointilain säätämisen yhteydessä muutetaan myös kalastuslakia, johon lisätään säännökset saaliiksi otettujen ja syöttinä käytettävien kalojen ja rapujen lopettamisesta.

Vielä hallinnon ja valvonnan tehostamisesta: Eläinten hyvinvointiin liittyvät tehtävät jakautuvat usealle valtion ja kuntien viranomaiselle, joista keskeisiä ovat Ruokavirasto, aluehallintovirastot sekä kunnan eläinlääkärit. Hallinnon ja valvonnan tehostamiseksi säädetään muun muassa Tullin toimivaltuuksista ja Tullin ja poliisin kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta nykyistä kattavammin. Lisäksi säädetään valvojan oikeudesta käyttää ulkopuolista asiantuntijaa ja avustajaa.

Vielä katsoimme, että eläinasiavaltuutetun viran vakinaistamista tulisi selvittää.

Voimaantulosta: lain ehdotetaan tulevan voimaan vuoden 24 alusta. — Kiitoksia valiokunnalle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Myllykoski poissa. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

19.46 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtajalle lain esittelystä.

Vanha eläinsuojelulaki on peräisin 27 vuoden takaa, joten on korkea aika uudistaa eläinten hyvinvointilaki vastaamaan tämän päivän maailmaa sekä ennen kaikkea ihmisten muuttuneita käsityksiä eläinten hyvinvoinnista ja sen merkityksestä. Edellisen vaalikauden loppumetreillä hallitus kaadettiin, mikä johti siihen, että esitys eläinten hyvinvointilaiksi viivästyí usealla vuodella. Nyt se saatiin vihdoín maaliin.

Kokonaisuudessaan lakiesitys sisältää paljon parannuksia eläinten oikeuksiin, mutta myös muutostarpeita eläinten hyvinvoinnin edistämiseen jäi yhä. Ennen kritiikkiä haluan todeta, että meillä Suomessa eläinten kohtelu on yleisesti melko hyvällä tasolla. Tuotantoeläinten kohdalla täällä käytetään varsin vähän antibiootteja, ja porsaat saavat pitää saporonsa. Myös tuotantoeläinten mahdollisuuksiin liikkua ja toteuttaa paremmin lajityypillistä käyttäytymistä panostetaan monilla Suomen tiloilla esimerkiksi. Investoinnit tietysti näkyvät korkeampina kustannuksina, ja olisikin tärkeää saada eläinten hyvä kohtelu heijastumaan myös kuluttajien ostokäyttäytymiseen esimerkiksi kehittämällä sertifikaatteja. Suomen pitäisikin panostaa ruokavientiin ja markkinoida kotimaisia eläinperäisiä tuotteita eettisyydellä. Uusi eläinten hyvinvointilaki toimii tavallaan eettisen eläintenpidon ohje-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

nuorana ja viestinä kuluttajille kotimaisen tuotantoeläinten kohtelun monia muita maita korkeammasta vaatimustasosta.

Koirien rekisteröintiä koskevien vaatimusten uudistaminen on lähtökohtaisesti hyvä asia, kuten suunniteltu kissojen rekisteröintikin. Kuitenkin käytännön tasolla koirien rekisteröinnissä on ollut haasteita varsinkin kasvattajien taholta. Ihmiset joutuvat asioimaan useamman tahon kanssa. Se lisää byrokratiaa. Käytännön prosesseja tulisi kehittää saadun palautteen perusteella. Tärkeää olisi, että rekisteröinti olisi nopea, helppo, vaivaton sekä edullinen toimenpide koiranomistajille. Kissapopulaatioon puuttuminen lain kautta on myös kannatettava asia. Pentutehtailu ja laiton eläinkauppa on saatava kuriin, ja siltä osin myös rekisteröintivelvoitteet on yksi edistysaskel.

Arvoisa puhemies! Vaikka laki edellyttäisi viimeisen päälle hyvää eläintenpitoa, tarvitaan myös toimivaa valvontaa. Puutteellinen valvonta on tavallaan pullonkaula eläintensuojelussa. Eläinten kaltoinkohtelu on erityisen julmaa, koska eläin on usein ihmisen armoilla ja puolustuskyvytön. Lisäksi rangaistukset ovat vaatimattomia ja kiinnijäämisen todennäköisyys on hyvin pieni. Myös eläintenpitokieltojen noudattamisen valvonta on vähäistä. Tällä hetkellä eläintenpitokieltojen valvonta perustuu käytännössä eläinsuojeluviranomaisen tietoon tullessiin epäilyihin eläintenpitokiellon rikkomisesta.

Rikoslakiin tarvittaisiin tuntuvia tiukennuksia eläimiä koskevien rikosten kohdalla. Tämä kasvattaisi myös viranomaisten mahdollisuuksia puuttua väärinkäytöksiin. On selvää, ettei valvovien viranomaisten toimivalta ole tällä hetkellä riittävä, ja mielestäni tässä olisikin toimiva sekä kustannustehokas keino edistää valvontaa. Valvonnan suhteen esitys jätti paljon parantamisen varaa. Näyttäisi, että omaisuudensuoja ja kotirauha kävelivät eläinten oikeuksien yli. Mielestäni pakkokeinojenkin käytön tulisi olla tehokasta, jotta eläimiä voitaisiin suojella nykyistä paremmin.

Me perussuomalaiset pidämme tärkeänä eläinten hyvinvointia, oli kyse sitten lemmikki- tai tuotantoeläimistä, luonnonvaraisia eläimiä unohtamatta. Eläimelle ei tulisi koskaan aiheuttaa tarpeetonta kipua tai kärsimystä, ei edes uskonnon verukkeella. Ajankohtainen keskustelu rituaaliteurastuksista on nostattanut ja nostanut tämän teeman pintaan. On selvää, ettei muissakaan asioissa voida sallia epäinhimillistä ja kärsimystä tuottavaa toimintaa edes uskontoon vedoten, niin miksi näin pitäisi tehdä eläinten kohdalla? Rituaaliteurastukset ovat jo nyt voimassa olevan eläinsuojelulain hengen vastaisia, koska ne aiheuttavat eläimille ylimääräistä kärsimystä. Kyllähän vastuullisen teurastustavan kuuluisi olla ihan minimivaatimus vuonna 2023. Rituaaliteurastetussa lihassa tulisi olla jokin merkintä, jotta kuluttajat saavat tiedon asiasta, mikä voi vaikuttaa ostopäätökseen. Rituaaliteurastusten täyskiellon tulisi olla EU:n laajuinen asia, jotta tämä turha eläinrääkkäys saataisiin loppumaan.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset olemme tehneet viisi lausumaa rituaaliteurastukseen liittyen, ja niistä äänestetään todennäköisesti sitten ensi viikolla. Myös muita lausumia on tulossa, ja ne esitetään sitten ensi maanantaina, todennäköisesti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

19.51 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Eläimille ei pidä aiheuttaa tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Hallituksen esityksessä kiistanalaisin osa koskee eläinten rituaaliteurastusta. Hallituksen alkuperäisessä esityksessä kielletäisiin, aivan oikein, verenlaskun aloittaminen ennen kuin eläin on asianmukaisesti tainnutettu tai lopetettu kyseisen eläinlajin tain-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

nutukseen tai lopetukseen soveltuvalla menetelmällä. Tämä koskisi myös uskonnollisista syistä noudatettavaa erityistä teurastustapaa.

Toimenpiteissä on kyse pitkälti ajan saatossa muodostuneista käytännöistä, vaihtuneista ja vaihtelevistakin tulkinnoista. Lainsäätäjän nimenomaan pitää pystyä asettamaan rajat yhteiskuntamme arvojen mukaisesti. Oma näkemykseni on se, että hallituksen alkuperäisessä esityksessä ehdotettu rajoitus tosiasiaa ei puuttuisi perusoikeuden eli uskonnonvapauden ydinalueeseen kohtuuttomasti tai tavalla, joka ei ole oikeasuhtainen eläinten suojelemisen tavoitteen kanssa. Edelleen katson, että nykypäivän tutkimustieto vielä nimenomaan puoltaa näkemystäni. Uskonto ei voi olla perusteena eläinten kaltoinkohtelulle. Haluan ottaa esiin myös sen, että uskonnolliset tulkinnat eri asioissa ovat hyvin radikaalejakin ja sitä paremmalla syyllä selvät rajat on asetettava Suomessa.

Arvoisa puhemies! Kannatan eläinten rituaaliteurastuksen kieltä ja siksi perussuomalaisten vastalauseita ja sen lausumaehdotuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Peltokangas poissa. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

19.53 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että eläinten hyvinvointilaki nyt saadaan viimeinkin maaliin. Loppumetreillä on kuitenkin ollut ikävä seurata näytelmää rituaaliteurastuksesta. Se piti yksiselitteisesti kieltää, mutta perustuslakivaliokunta linjasi toisin — ei tosin yksimielisesti.

Uskonto ei ole peruste rääkätä eläimiä, ei minun arvomaailmassani. Suomessa lapsiavioliitotkaan eivät ole sallittuja, ja vaikka tiedämme, että tyttöjä naitetaan aikuisille miehille ulkomailla, emme todellakaan salli lapsiavioliittoja maassamme. Miksi ihmeessä siten uskonnollisten vähemmistöjen on saatava rituaaliteurastaa? Tutkimustieto osoittaa, että se aiheuttaa eläimille ylimääräistä kipua ja tuskaa. Rituaalit ja teurastus ovat kaksi asiaa, jotka eivät sovi yhteen.

Osa kansanedustajista ilmeisesti pelkää antavansa vääränlaisen signaalin uskonnollisille vähemmistöille tai muille maille, jos rituaaliteurastus kielletään Suomessa. Anteeksi nyt vaan, mutta minkälaisen kuvan te nyt annatte? Että uskonto on peruste rääkätä eläimiä, että uskonnolliset ryhmät voivat vaikuttaa Suomen linjaan ja suomalaiseen päätöksentekoon. Käsittämätöntä.

Arvoisa puhemies! Teimme valiokunnassa viisi lausumaehdotusta, joilla haluamme kitkeä rituaaliteurastuksen Suomesta. Se on perussuomalaisten selkeä linja, joka löytyy myös uudesta maaseutupoliittisesta ohjelmastamme. Me haluamme, että seuraava hallitus ryhtyy toimiin rituaaliteurastuksen kieltämiseksi ja kitkemiseksi. Rituaaliteurastettua lihaa ei myöskään saa mielestämme tarjota esimerkiksi kouluissa ja palvelukodeissa ihmisille, jotka eivät uskonnollisiin vähemmistöihin edes kuulu.

Komissio on ollut huolissaan jo vuosikausia sitten siitä, että rituaaliteurastettua lihaa kulutetaan enemmän kuin vähemmistöjen tarve on. Teurastustavan pitäisi ilmetä selkeästi myyntipakkauksista ja ravintoloiden ruokalistaista. Tavan kuluttajan ei pidä joutua tietämättään syömään rituaaliteurastettua lihaa. Niin ikään rituaaliteurastettua lihaa myyvän liikkeen tulisi varmistua siitä, että myymänsä liha on laillisesti teurastettua. Laittomia teurastuksia tulee ilmi tasaisin väliajoin. Viranomaisille on saatava lisää resursseja niiden kitkemiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Arvoisa puhemies! Kyllä odotusarvon täytyy olla, että maahanmuuttajat sopeutuvat suomalaisen yhteiskuntaan ja meidän tapoihimme eikä antaa heille minkäänlaisia erioikeuksia.

Arvoisa puhemies! Eläinten hyvinvointilakia uudistettiin myös tuotantoeläimiä koskien. Tässä kohtaa on todettava, että lähtökohtaisesti Suomessa asiat ovat erittäin hyvin. Eläimiä kunnioitetaan, niiden eteen ja niiden kanssa tehdään pyyteettömästi töitä. Suomalainen maatalous on kuitenkin puun ja kuoren välissä kasvavien kustannusten ja kilpailun kanssa. Ei tarvitse mennä edes Eurooppaa kauemmaksi, kun voidaan havaita huomattavia puutteita eläintenpidossa. Suomen lainsäädäntö on jo paljon EU:n lainsäädäntöä tiukempaa, koska me todella välitämme eläinten elinolosuhteista.

Ja mitä paremmat olot eläimellä on, sen korkeammat ovat myös tuotantokustannukset. Eläinten hyvinvointi otetaan Suomessa vakavasti, ja se on tuottajille kunnia-asia. On kuitenkin pidettävä huoli ruuantuotannon kilpailukyvyistä ja mahdollisuudesta pärjätä markkinoilla, joissa säännöt ovat muiden maiden osalta hyvin erilaiset.

Hyvästä eläintenpidosta ei pidä rangaista, vaan siihen pitää kannustaa, ja siksi muiden Euroopan maiden tulisi ottaa esimerkkiä Suomesta ja pyrkiä yltämään meidän standardien tasolle eikä polkea tuotantohintoja eläinten hyvinvoinnin kustannuksella. Tuotantoa ei pidä päästää karkaamaan Suomesta. Se on sekä kuluttajan, yhteiskunnan, eläinten että ympäristön etu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

19.58 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Eläinten hyvinvointilaki on tarpeellinen uudistus. Nykyinen lakimme on todella vanha ja suoranaisesti vanhentunut. Meidän tietomme eläinten käytöksestä ja hyvinvoinnista on viime vuosikymmeninä kasvanut vauhdilla, ja lainsäädännön tulee seurata tätä tietoa. Siksi me olemme tämän uudistuksen kanssa jo hyvin paljon myöhässä. Tämäkin uudistus jättää vielä paljon parantamisen varaa. Tähän lakiin sisältyy tärkeitä muutoksia, joilla eläinten hyvinvointia parannetaan, mutta vielä useampi asia jää edelleen uupumaan. Tätä lakia on kritisoitu paljon erityisesti eläinsuojelujärjestöjen toimesta. Niin pitkä aika on valmisteltu ja niin pitkä aika on edellisestä uudistuksesta, että moni olisi odottanut enemmän.

Näillä parannuksilla, mitä nyt tulemme tekemään, emme siis edelleenkään tule pääsemään esimerkiksi muiden Pohjoismaiden tasolle. Sittenkin, kun nämä pitkät siirtymäajat ovat ohi ja nämä uudistukset toteutuvat, niin jo nykytasossa Pohjoismaat ovat menneet meidän ohi. Kuitenkin tämä on parasta, mitä tässä hetkessä ja tällä kokoonpanolla hallituksessa ja valiokunnassa saatiin aikaiseksi, ja on tärkeää, että laki etenee. Kaikki teot eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ovat tärkeitä, ja siksi kannatan tämän lain hyväksymistä.

Merkittäviä hyviä asioita tässä laissa on porsaiden kirurgisen kastraation kivunlievitys ja kielto, jatkuvan vedensaannin velvoite, liikkumista rajoittavien ja estävien rakenteiden, kuten parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentamisen kielto sekä eläinten jalostuksen parempi sääntely. Porsaiden kirurginen kastratio on erittäin kivulias toimenpide, jonka aikana ei nykyisellään ole pakko käyttää minkäänlaista kivunlievitystä. Nyt kirurginen kastratio kielletään siirtymäajalla, ja tämän siirtymäajan puolessavälin asetetaan velvoite käyttää puudutusta ja kivunlievitystä. Todella iso ongelma eläinten kohtelussa on se, miten paljon ja perusteellisesti eläinten liikkumista tälläkin hetkellä myös Suomessa rajoitetaan. Nyt täl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

lä lailla kielletään uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen, mikä on merkittävä parannus eläinten lajityypillisen käytöksen sallimisessa.

Keskeisiä parannettavia asioita, mitä jää tekemättä ja mihin meidän tulee pian tarttua tässä eduskunnassa, on se, että nämä siirtymäajat ovat aivan liian pitkiä. Esimerkiksi porsaiden kirurgisesta kastreasiosta luopumisen siirtymäaika on kaksitoista vuotta, siinä missä porsaen elinikäkin on keskimäärin pelkästään kuusi kuukautta. Tällä lailla kielletään emakoiden ja ensikoiden pidempiaikainen pito tiineytyshäkissä, ja tällekin on kahdentoista vuoden siirtymäaika. Tällä lailla siis kyllä tartutaan joihinkin haasteisiin, mutta valitettavasti niin pitkällä ajalla, että eläinten hyvinvointi paranee vasta pitkän ajan päästä. Näihin pitkiin siirtymäaikoihin oli myös muun muassa perustuslakivaliokunta kiinnittänyt huomiota. Tässä laissa jäävät silti sallituksi liikkumista rajoittavat menetelmät, esimerkiksi parsinavetoiden käyttö.

Yksi ilmeisimmistä eläinsuojeluepäkohdista ja häkkikasvatuksen esimerkeistä on tietenkin turkistarhaus, ja tämä laki sallii sen jatkumisen Suomessa, vaikka turkistarhaus on julmaa ja tarpeetonta kärsimystä eläimille aiheuttava ala.

Sitten tästä tainnuttamatta teurastamisesta. Olen henkilökohtaisesti hyvin pettynyt, että perustuslakivaliokunta päätti ottaa tällaisen linjan, mutta kuten me kaikki tässä salissa tiedämme, on niin, että kun perustuslakivaliokunta velvoittaa muuttamaan lakia, niin se on silloin tehtävä. Siksi tämä lakiesitys ja mietintö hyväksyttiin yksimielisesti. Me emme siihen enää voineet valitettavasti vaikuttaa, vaikka hallituksen esitys olisi tainnuttamatta teurastamisen kieltänyt. [Sanna Antikainen: Nyt on selityksen makua!] — Ai selityksen makua sillä, että tekin olitte hyväksymässä nämä? Myös perussuomalaiset olivat hyväksymässä nämä pykälämuutokset, mitkä tehtiin valiokunnassa. [Sanna Antikainen: Tekivät lausumaesityksen!] — Se oli yksimielinen. Se hyväksyttiin yksimielisesti. [Sanna Antikainen: Mites lausumaesitys?] — Kuulostaa selityksen maulta siinä mielessä toisesta suunnasta, että tässä meille, valiokunnalle ei valitettavasti jäänyt harkinnan mahdollisuutta. Perustuslakivaliokuntaa arvostetaan niin paljon, ja se kuuluu eduskunnan tehtävään. — Näen kuitenkin tärkeäksi, että meidän täytyy katsoa mallia muista Pohjoismaista, kuten Ruotsista ja Norjasta ja Tanskasta, missä tainnuttamatta teurastaminen on kielletty, ja meidän täytyy ryhtyä lainsäädännön muutoksiin, jopa perustuslain muutoksiin, jotta tämä pystytään sallimaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen Ari, olkaa hyvä.

20.04 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on kuultu erittäin hyviä puheenvuoroja perussuomalaisten edustajilta. En lähde niitä tässä kertaamaan. On hienoa, että saadaan tämä eläinten hyvinvointilaki nyt vastaamaan todella tätä päivää. Ja kyllä tässä jälleen kerran tuntee olevansa oikeassa puolueessa. Kukaan muu puolue ei tässä olisi tarttunut tähän rituaaliteurastukseen. Näihin perussuomalaisten lausumiin olisi kuka vain voinut tosiaan tulla mukaan. Ne ovat viisi erittäin hienoa ja tärkeää lausumaa, [Sanna Antikainen: Kannatatteko, vihreät? Kannattaako vihreät näitä lausumaesityksiä? Ei näköjään!] kiitos siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Vallin, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

20.05 Veikko Vallin ps: Arvoisa puhemies! Eduskunnassa on tänään käsittelyssä hallituksen esitys eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen esityksessä oli yksi erityisen tärkeä muutos, joka olisi kuulunut näin: ”Eläinten teurastusta koskevia pykäläiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläin olisi aina tainnutettava ennen verenlaskua. Muutos koskisi paitsi uskonnollisista syistä noudatettavaa erityistä teurastustapaa myös yksityiskäyttöön teurastettavaa siipikarjaa.” Tästä ilmeisesti nyt luovutaan eräisiin uskontoihin liittyvistä syistä. Tämä muutos olisi ollut askel kohti eläimiä kunnioittavampaa yhteiskuntaa, joka ei säädä lakeja uskonnollisten tapojen ja ikivanhojen jäänteiden perusteella. Tuotantoeläintä pitää kohdella yhtä kunnioittavasti kuin kohtelemme lemmikkejämme, esimerkiksi kissoja ja koiria. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa eläimen teurastus ilman tainnutusta on kiellettyä. Ruotsissa kiello on ollut voimassa jo vuodesta 1937. Miten on siis mahdollista, että sivistysvaltiomme Suomi jatkaisi tätä takapajuista rituaaliteurastusta eli suomeksi sanottuna räakkäysteurastusta? Sitähän se on, räakkäystä eikä mitään muuta.

Arvoisa puhemies! En arvostele uskontoja tai ota kantaa siihen, mihin kukakin saa uskoa. Sen sijaan otan kantaa siihen, aiheuttammeko tarpeetonta ja julmaa kärsimystä eläimille teurastuksen yhteydessä. Uskonto ei voi olla ikinä, ei koskaan, peruste laittaa eläimiä kärsimään. Jopa EU:n tuomioistuim on linjannut, ettei uskonto ole syy joustaa tainnutusta koskevasta lainsäädännöstä, eli kieltöön on täydet mahdollisuudet. Ja mihin joustaminen tässä asiassa johtaisi? Mitä muuta voimme jatkossa joutua sallimaan ja sietämään vain sillä perusteella, että se kuuluu jonkun uskontoon tai kulttuuriin? Tämä ei ole tapa, jolla lakeja säädetään. Siksi on myös sopivaa kysyä, mitä räakkäysteurastamisen salliminen tulevaisuudessa aiheuttaa. Uskontoa voi harjoittaa myös ilman eläinräakkäystä. Sen kaikki sivistysvaltiossa asuvat eläimiä kunnioittavat ihmiset tietävät. Voidaan myös kysyä, haluammeko lisätä Suomelle vetovoimatekijöitä, jotka lisäävät radikaalien ääriliikkeiden halua muuttaa Suomeen, koska osa niistäkin harrastaa tätä räakkäysteurastusta. Rituaali- eli räakkäysteurastuksessa eläimen tainnutus ja kaulan katkaisu pitäisi tehdä samanaikaisesti. Mikäli tainnutus epäonnistuu tai jätetään tekemättä syystä tai toisesta, eläimen kaulan katkaisu ehditään aloittamaan. Jos tämä ei ole eläinräakkäystä, niin mikä sitten?

Arvoisa puhemies! Jotkut ovat perustelleet räakkäysteurastuksen sallimista sillä, että määrät Suomessa ovat vähäisiä. Mielestäni määrän ei tule olla ratkaiseva tekijä siinä, säädämmekö eläinsuojelulakeja eettisesti oikein ja kestävästi. Tämä perustelu ei siis millään tavoin ole kestävä. Meidän pitää kieltää lailla eläinräakkäys kaikissa muodoissa, tapahtuupa sitä kuinka vähän tai paljon tahansa. Räakkäysteurastusten kieltäminen ei myöskään ole ainoa asia, joka meidän pitää huomioida jatkossa. Mikäli kukaan harjoittaa Suomessa laitonta räakkäysteurastamista, eläinsuojelurikoksesta annettavien rangaistusten tulee olla tarpeeksi kovia. Meidän tulee antaa vahva viesti, ettemme hyväksy eläinten räakkäämistä missään muodossa. Tuotantoeläin syntyy ihmisen hyödykkeeksi, ja ihminen myös päättää, miten se kuolee. Tätä valtaa ihmisen pitää käyttää eettisesti ja kestävästi oikein. Meidän on vihdoin aika tehdä linjaus, laitammeko eläinten hyvinvoinnin uskontojen edelle. Siksi kannatan rituaali- ja räakkäysteurastuksen kieltämistä Suomessa ja muitakin perussuomalaisen tekemiä lausumia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

20.10 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tätä eläinsuojelulain uudistamista laiksi eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi on odotettu pitkään. Pidän erittäin tärkeänä, että esitys menee eteenpäin ja saadaan edistettyä eläinten hyvinvointia lainsäädännöllä Suomessa. Esitys jää kuitenkin vajaaksi niistä tavoitteista, joita alun perin oli, ja osaltaan tavoitteiden saavuttamista vaikeuttavat myös pitkät siirtymäajat ja monet poikkeukset, joita hallituksen esitys sisältää.

Hallituksen eläinpolitiikka sisältää myös yhden merkittävän pettymyksen, joka liittyy turkiseläinten oikeuksien ja olojen parantamiseen. Pettymys alkoi jo hallitusohjelmaneuvoittelusta, kun hallitusohjelmaan ei päätynyt sanaakaan turkiseläinten kohtelusta tai turkiseläinten olojen parantamisesta. Koko kausi on vierähtänyt, eikä asia ole edennyt. Tein itse esityksen siitä, että tällä kaudella oltaisiin edes toteutettu selvitys, jolla tarkasteltaisiin turkisalan tulevaisuuden näkymiä. Tämä olisi myös alan toimijoiden itsensä etu. Aloite sai allekirjoituksia yli puoluerajojen, mutta tähänkään ei hallitus lopulta tarttunut. Edes selvitys turkiseläinten tilanteen parantamisesta ei tällä kaudella edennyt, ja se on valtava iso pettymys. Kyseessä ovat kuitenkin merkittävimmät huolenaiheet, mitä eläinten oikeuksiin Suomessa liittyy.

Toinen pettymys, joka tähän lainsäädäntöprosessiin liittyy, koskee juurikin rituaaliteurastusta, josta on tänään puhuttu ja joka on noussut tässä lain käsittelyn loppuvaiheessa esille. Olen itse sitä mieltä, että uskonto ei oikeuta kärsimyksen aiheuttamista eläimille, ja tältä osin lainsäädännön pitäisi olla siinä muodossa kuin sitä esitettiin, eli tätä rituaaliteurastusta ei tulisi sallia. Hyvä uutinen on, että tässä ei olla takapakkia ottamassa, vaan tämä vaihtoehtoinen esitys on nykytilanteen jättäminen ennalleen. Mutta toistan omana näkemyseni sen, että uskonto ei oikeuta kärsimyksen aiheuttamista eläimille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

20.13 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Mediassakin on puhuttu nyt paljon tähän lakiin liittyvästä kidutusteurastuksesta eli ns. rituaaliteurastuksesta. Valitettavasti perustuslakivaliokunnan enemmistö — onneksi eivät kuitenkaan kaikki jäsenet — päätyi esittämään, että rituaaliteurastus eli kidutusteurastus sallittaisiin Suomessa jatkossakin. Onneksi kuitenkin perustuslakivaliokunnassa oli myös heitä, jotka laitoivat eläinten hyvinvoinnin kaikenlaisten kidutusleikkien ja rituaalien edelle.

Kerrottakoon nyt tässä ja tänään, että eläimelle ei tule koskaan — ei siis koskaan — aiheuttaa tarpeetonta kipua tai kärsimystä, ei edes uskonnon varjolla. On äärimmäisen kohtuutonta, ettei valtio suojele eläimiä tällaiselta. Onkin sanottava, että mikäli henkilö ei kykene syömään muuta kuin rituaaliteurastettua lihaa, hän onneksi nykyisin pystyy olemaan varsin helposti myös vegaani.

Arvoisa puhemies! Selkeä enemmistö valtiosääntöoikeuden asiantuntijoista katsoi rituaaliteurastuksen täyskiellon olevan mahdollista. Lisäksi tutkimusnäyttö tukee selkeästi verenlaskua edeltävää tainnutusta, jolla voidaan välttää parhaalla mahdollisella tavalla eläimen ylimääräinen kipu ja kärsimys.

Arvoisa puhemies! Ihmettelen, että tässä salissa, totta todella, istuu ihmisiä, joiden mielestä uskonnon varjolla saa aiheuttaa eläimelle ylimääräistä kipua ja kärsimystä. Salissa istuu vihreiden edustaja, ja haluaisin kysyä teiltä, edustaja Pitko: allekirjoitatteko perussuomalaisen lausumaehdotukset aiheen tiimoilta? Luen teille tässä meidän jättämämme lausumaehdotukset:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

”1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy kaikkiin tarvittaviin lainsäädäntö- ja muihin toimenpiteisiin, jotta eläinten rituaaliteurastaminen saadaan kiellettyä sekä kitkettyä Suomessa, ja tuo asiaa koskevat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäviksi mahdollisimman pian jo seuraavan vaalikauden aikana.”

”2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimiin, jotta ulkomailta tuotu rituaaliteurastettu liha merkitään selkeästi myyntipakkauksiin ja ravintoloiden ruokalistoihin. Sääntelyn on koskettava niin tuoreena myytävää lihaa kuin lihajalosteita.”

”3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimiin, jotta rituaaliteurastetun lihan tarjoaminen muille kuin uskonnollisille vähemmistöille estetään julkisissa toimipaikoissa, kuten kouluissa ja päiväkodeissa.”

”4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimiin ja säätää rituaaliteurastettua lihaa myyville velvoitteen taata lihan alkuperä ja teurastuksen lainmukaisuuden toteutuminen.”

”5. Eduskunta edellyttää, että Suomessa tapahtuvasta rituaaliteurastuksesta, rituaaliteurastetun lihan maahantuonnista ja kulutuksesta sekä siihen liittyvästä rikollisuudesta tehdään selvitys ja ryhdytään tarvittaviin toimiin laittoman toiminnan kitkemiseksi.”

Mielestäni nämä lausumat kuulostavat sellaisilta, että uskon, että vihreätkin tulevat siten äänestämään niiden puolesta. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen Jari, olkaa hyvä.

20.17 **Jari Kinnunen kok:** Arvoisa herra puhemies! Semmoinen mielenkiintoinen kirja on olemassa kuin Faktojen maailma, ja se kertoo, että kun meiltä kysytään maailman tilasta, vastaamme aina väärin, jopa niin väärin, että satunnaisesti vastaava simpanssi päihittää opettajat, toimittajat, investointipankkiirit ja Nobel-palkitut. Vaikka meillä on kaikki tieto saatavillamme, meitä ohjaavat muun muassa pelko, draamahakuisuus ja yleistämisen tarve. Onkin nyt todettava se tosiasia, minkä Teurastamoiden liiton ihmiset toivat esiin tässä Ylen artikkelissa: Suomessa ei yhtään eläintä ole teurastettu siten, että sitä ei olisi etukäteen tainnutettu. Elikkä tämä puhe samanaikaisesta tainnuttamisesta ja kaulan katkaisemisesta ei pidä paikkaansa, ja sen vuoksi tuntui ihmeelliseltä, että täällä ihmiset, jotka kertovat päättävänsä asioista tosiasioiden valossa, eivät ole tästä tietoisia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

20.18 **Saara-Sofia Sirén kok:** Arvoisa puhemies! Meillä on nyt käsittelyssä hallituksen esitys laiksi eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ja täytyy sanoa, että on suuri pettymys, että käsittelemme lakia eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi, jossa ei paranneta turkiseläinten oloja. Tälle hallitukselle ei kelvannut edes ehdotus selvityksen tekemisestä tämän kauden aikana turkisalan tulevaisuudennäkymistä, vaikka on selvää, että tällaisen selvityksen tekeminen olisi myös alan toimijoiden itsensä etu. Ihan tällä viikolla ollaan saatu tietoja siitä, miten alan työllisyys- ja talousnäkymät ovat synkemmät kuin mitä on arvioitu tai mitä ala on tuonut itse esille. Meidän pitää saada selvitys siitä, mitkä alan näkymät ovat, ja seuraavalla kaudella tuotava esitykset, joilla turkisala ja turkistarhaus riittäväällä siirtymäajalla Suomessa lopetetaan. Tätä ei tällä hallituskaudella saatu aikaiseksi. Tämä käsittelys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

sä oleva laki on kuitenkin parannus, ja sitä on syytä edistää. Toivottavasti seuraavalla kaudella eläinten oikeudet toteutuvat vieläkin paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

20.19 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Haluan yhtyä tähän edustaja Sirénin toiveeseen siitä, että tämä asia, turkistarhauksen lopettaminen, saadaan pian maaliin. On totta, että tällä kaudella odotettiin edes sitä minimiä eli turkisasetuksen päivittämistä, johon on työryhmätkin perustettu, mutta jostain syystä sitäkään ei ole tehty. Silloin kun tässä salissa käsiteltiin, 2014 muistaakseni, kansalaisaloitetta turkistarhauksen lakkauttamisesta, täällä salissa vaadittiin turkisasetuksen päivittämistä. Tästä tilanteesta on jopa jo kahdeksan vuotta aikaa — mikäli muistan tuon käsittelyn vuoden oikein — ja siltikään edes tuota turkisasetusta, jolla voitaisiin parantaa esimerkiksi häkkien kokoja tai niiden verkkopohjien olosuhteita tai eläinten virikkeisiin liittyviä yksityiskohtia, ei ole päivitetty. Jaan siitä syvän pettymyksen ja jopa... No, jaan suuren pettymyksen siitä, että tätä ei ole tehty. Tässä laissa eläinten hyvinvoinnista oltaisiin myös voitu kokonaan kieltää tämä turkistarhauksen harjoittaminen, mutta siihenkään ei tartuttu.

Tässä neljän vuoden aikana on onneksi tapahtunut myös puolueissa liikehdintää. Aikaisemmin turkistarhauksen lakkauttamista kannattivat vain vihreät ja vasemmisto, ja nyt muun muassa SDP on ottanut myönteisen kannan tähän turkistarhauksen lakkauttamiseen. Ja pidän hyvänä sitä, että puolueet yksi kerrallaan sen ottavat, vaikkakin se tuntuu tuskallisen hitaalta, että edelleenkin eduskunnassa on niin monta puoluetta, jotka eivät sitä ole kannakseen ottaneet. Kuitenkin tämä linja on ollut muuttumassa, ja se on eläimille todella hyvä, koska vain sellainen hallitus, jossa on aidosti tahtoa ja jossa jaetaan se tahto tehdä tämä liike, todennäköisesti sen voi tehdä. Ja jos siihen päädytään, niin pidän myös tärkeänä, että sille on jonkunlainen siirtymäaika, ei kuitenkaan pitkää vaan esimerkiksi viisi vuotta ja niin, että niille ihmisille, jotka tästä alasta, sen harjoittamisesta, sitten joutuisivat vasten tahtoaan luopumaan, olisi jonkinlainen siirtymätuki, jossa esimerkiksi heidän koulutautumistaan tai uuden yrityksen perustamista sitten voitaisiin yhteiskunnan avulla määräaikana tukea.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 186/2022 vp sisältyvien 1.-10. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin LA 10, 35/2021 vp ja 39/2022 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.